

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא בתרא לז

עניין: מוכר בעין יפה לגבי אילנות

אור שמח תפילה פי"ג ה"כ

נשאלתי בשנת תרמ"ג, היה [שנת] ה"ח"א ופרשת שקלים זר"ח והיה סיום הספר, נמלא דסיום הספר, לפני אחרון. לאחרון קורין בשל ר"ח, ונמכר בשנה זו האחד לפני אחרון לאיש אחד על כל שצות השנה, והסיומים מהספרים לאיש אחר, אם כן למי יהי שייך העלי' דסיום הספר שהיום הוא לפני אחרון, איך להורות צוה. ולכאורה הוא הדין המצוה

אולם בנידון שנשאלתי היו שניהם מוחזקין במנאות מכמה שנים, ובשמת תורה קנו שניהם צאופן כדאשמוקד, א"כ איך יהיה הדין. וע"ז נראה לי דזה גמרא בפרק חזקת הבתים דף ל"ז זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע ופירש רש"ס שני לקוחות שדה אילן מאדס אחד כו', מתקיף לה ר"פ א"כ אין לו לצעל אילנות בקרקע כלום, לימא ליה צעל קרקע לצעל אילנות עקור אילנך שקול חיל כשיצא האילן, וזה אין סברה דלשניהם בעין יפה זבין, נמלא דאם נאמר דסיום הספר שייך לצעל מי שקנה לפני האחרון, אם כן אין לצעל סיום הספר כלום, אצל אם נאמר דשייך לצעל סיום הספר, הלא יהיה לו אותה העליה שלפני הסיום דנאמר דאחד שלפני אחרון צאותו תורה שייך לו אם כן יש לו עליה לכן מסתברא דהקנהו ליה העליה שלפני האחרון צאותו ספר, וכמו דאמר התם זה קנה חצי קרקע אף ע"ג דלא פירש לו צמירתו רק אילנות משום שלא יוגרע כמו לכשיצא, א"כ כ"ש כאן דאמרין דכוונו על אותו ספר שלא יצא צעל הסיומים ריקס. כן נ"ל להלכה וכן השבתי לשואלי למעשה חיקף, ואף אם מכרו קודם לאחד, לא שייך לאמר דשייך לראשון דכיון דהסיום ודאי ימכר אח"כ, ולא ישויר צבהמ"ד בלא מכירה הוי כמכר לשנים צבת אחת דאמרין דלשניהם בעין יפה זבין, וז"ל מאד ודו"ק.

פנים יפות פרשת קרח – במדבר יח, ח
לכל קדשי בני ישראל לך נתתם למשחה ולבניך לחק עולם. יש לפרש, לפי שהתרומה לא נהגה אלא משבאו לארץ, אם כן הוי ליה כנותן דבר שלא בא לעולם ואינו קונה.

ועוד יש לפרש, על פי מה דאיתא בבבא בתרא דף ל"ז (ע"ב), במוכר אילנות, למאן דאמר מוכר בעין יפה מוכר מכר לו גם הקרקע הראוי לאילנות. וכי האי גוונא אמרינן שם בבבא בתרא דף ס"ג (ע"א) גבי לוי שמכר על מנת שמעשר ראשון שלו, דלא הוי ליה דבר שלא בא לעולם, משום דשייר לוי קרקע. והכא נמי יש לומר, שהקב"ה הקנה לאהרן ולבניו בעין יפה, ושייר להם כח בקרקע, כדי שלא יהיה דבר שלא בא לעולם.

והיינו דאמר במדרש שהבאתי [לעיל] בסמוך ואני ברצון הנה בשמחה, כיון שאני נותן לך בעין יפה, שייר מקום שלא תהא התרומה הבאה לעתיד דבר שלא בא לעולם.